

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΗ «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ
Τμήμα Μελετών

Αρ. πρωτ.: 2184
Αθήνα, 22.04.2020

Ταχ. Δ/ση: Κεφαλληνίας 45
και Κορνά Τράκα
Τ.Κ. – Πόλη: 112 57 Αθήνα
Πληροφορίες: Φ. Τοπάλη
Τηλέφωνο: 213 2124 746
eMail: eaadhsy@eaadhsy.gr
Τηλ. Κέντρο: 213 2124 700
Fax: 213 2124 777
Ιστότοπος: www.hsppa.gr
www.eaadhsy.gr

Προς: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: «Διευκρινίσεις ως προς την επιβολή και απόδοση της κράτησης ποσοστού 2,5%, υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ.»

Σύμφωνα με το άρθρο 340, παράγραφος 3 α), του ν. 4412/2016, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.(εφεξής Αρχή), «μεριμνά για τη δωρεάν ενημέρωση και καθοδήγηση δια γενικών οδηγιών σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, προς υποβοήθηση των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και οικονομικών φορέων, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) για την ορθή εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων, και μέσω της ιστοσελίδας της».

Ειδικότερα, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τα υποβληθέντα προς αυτήν έγγραφα ερωτήματα, καθώς και τους προβληματισμούς που αναπτύσσονται σε αυτά, προβαίνει στην ειδικότερη εξέταση των ζητημάτων που παρουσιάζουν μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης, αλλά και ειδικότερο νομικό ενδιαφέρον και τα οποία χρήζουν σχετικής ερμηνείας.

Στη συνέχεια, από την επεξεργασία και κατηγοριοποίηση των ζητημάτων αυτών, προκρίνεται από την Αρχή ο, ανά περίπτωση, και, βάσει των οριζόμενων στο άρθρο 2 του ν. 4013/2011, αρμοδιοτήτων της, προσφορότερος τρόπος ενημέρωσης των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων, αλλά και οικονομικών φορέων, προς τον σκοπό αρωγής του έργου τους.

Στο πλαίσιο αυτό, λόγω του μεγάλου αριθμού των ερωτημάτων που υπεβλήθησαν και συνεχίζουν να υποβάλλονται στην Αρχή, τόσο σχετικά με την εφαρμογή της κράτησης του ποσοστού 2,5%, υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ., σε συμβάσεις έργων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016, όσο και σχετικά με την αναδρομικότητα ή μη της σχετικής υποχρέωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στο άρθρο 53 του Βιβλίου Ι του ν.4412/2016, με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» και ειδικότερα στην παράγραφο 7, περίπτωση θ) αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου δέκατου τέταρτου του ν. 4612/2019 (Α 77) ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ορίζεται:

*«Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η με αρ.πρωτ. 8371/ 27.7.2016 συμφωνία μεταξύ Εργοληπτικών Ενώσεων και Π.Ο.ΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες και **ποσοστό δύομισι τοις χιλίσις (2,5%) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ.** τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, που βαρύνει κάθε λογαριασμό πληρωμής έργου...».*

Στο αντίστοιχο άρθρο 281 του Βιβλίου ΙΙ του ν.4412/2016, δεν έχει συμπεριληφθεί ανάλογη, με την ως άνω, ρύθμιση, ενώ δεν υπάρχει και σχετική παραπομπή στο άρθρο 53 του Βιβλίου Ι. Από την εν λόγω έλλειψη ρύθμισης, όπως αυτή αποτυπώνεται στο γράμμα των διατάξεων του άρθρου 281, διαφαίνεται η βούληση του νομοθέτη όπως ρυθμίσει το σχετικό ζήτημα με διαφορετικό τρόπο για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ, από εκείνες του Βιβλίου Ι.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η κράτηση του ποσοστού 2,5%, υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. που έχει προβλεφθεί ρητά στο άρθρο 53 του ν. 4412/2016, αφορά σε δημόσιες συμβάσεις έργων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι και, κατ' επέκταση, δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις έργων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ.

Κατά συνέπεια, καθοριστικό παράγοντα για την εφαρμογή της παραγράφου 7, περ. θ) του άρθρου 53 του ν. 4412/2016, ήτοι για την επιβολή και απόδοση της κράτησης, αποτελεί η υπαγωγή της εκάστοτε σύμβασης στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι, υπαγωγή η οποία ανήκει, αποκλειστικά, στην σφαίρα ευθύνης των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων. Υπό το πρίσμα αυτό, εφίσταται η προσοχή των αναθετόντων φορέων, που είναι ταυτόχρονα και αναθέτουσες αρχές, καθώς η εξαίρεση από την εφαρμογή των προβλεπόμενων στο άρθρο 53, τελεί υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο των προς ανάθεση συμβάσεων έργων εξυπηρετεί την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, χάριν της οποίας υπάγονται αυτοί στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 228 έως 234). Επομένως, για τις λοιπές συμβάσεις έργων, οι οποίες τυχόν δεν εξυπηρετούν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα¹ των αναθετόντων φορέων του βιβλίου ΙΙ, υπό την ανωτέρω ιδιότητα τους, ως αναθετουσών αρχών, και συνεπώς δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής αυτού, τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 53, καθώς πρόκειται για συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι και όχι του Βιβλίου ΙΙ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι συμβάσεις έργων που συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι δεν αποτελούν αναθέτουσες αρχές, αλλά φέρουν την ιδιότητα του αναθέτοντος φορέα, βάσει άλλων κριτηρίων (δημόσιες επιχειρήσεις ή φορείς στους οποίους έχουν ανατεθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα δυνάμει σχετικής νομοθετικής διάταξης ή διοικητικής πράξης), κατά τα σχετικώς οριζόμενα στο άρθρο 224 του ν.4412/2016, εμπίπτουν, σε κάθε περίπτωση, στις

¹ Ενδεικτικά αναφέρεται η κατασκευή κτιρίου στάθμευσης οχημάτων, το οποίο κατασκευάζεται αποκλειστικά για σκοπούς εμπορικής εκμετάλλευσης και δεν εξυπηρετεί τις δραστηριότητες του αναθέτοντος φορέα. Αντίθετα, εάν ο χώρος στάθμευσης χρησιμοποιείται για τη στάθμευση οχημάτων των εργαζομένων και των οργάνων Διοίκησης, θεωρείται ότι εξυπηρετεί τη συγκεκριμένη δραστηριότητα του αναθέτοντος φορέα.

διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ και, κατ' επέκταση, η ως άνω κράτηση ΔΕΝ εφαρμόζεται στις συμβάσεις έργων που οι εν λόγω αναθέτοντες φορείς συνάπτουν.

2. Ως προς τον χρόνο έναρξης ισχύος της διάταξης περί επιβολής κράτησης ποσοστού δύομισι τοις χιλίοις (2,5%) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ., το οποίο προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Με το άρθρο δέκατο τέταρτο του ν. 4612/2019 (ΦΕΚ Α' 77), τροποποιήθηκε η περ. θ) της παρ. 7 του άρθρου 53 του ν.4412/2016, με την προσθήκη πρόβλεψης συμπερίληψης στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, κράτησης ποσοστού δύομισι τοις χιλίοις (2,5%) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. Επιπροσθέτως, με την ίδια διάταξη παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, «με την οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Στο επόμενο, δέκατο πέμπτο, άρθρο του ως άνω ν. 4612/2019 και συγκεκριμένα στην παρ. 2 αυτού ορίζεται: «*Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*», χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε ειδικότερη πρόβλεψη περί αναδρομικής εφαρμογής της ως άνω διάταξης.

Στο πλαίσιο της ως άνω εξουσιοδότησης, εξεδόθη η υπ' αριθμ. ΔΝΣΒ/51667/ΦΝ 466 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β' 2780/2019) με θέμα: «*Δημιουργία και διαχείριση έντοκου Τραπεζικού Λογαριασμού από το ΤΜΕΔΕ για την συλλογή του πόρου 2,5%*», η οποία καθορίζει τις σχετικές λεπτομέρειες συλλογής και απόδοσης της κράτησης.²

Στην ως άνω Υπουργική Απόφαση, ομοίως, δεν έχει συμπεριληφθεί πρόβλεψη περί αναδρομικής ισχύος της.

Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξεταστεί εάν αυτή καταλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις νέων διαδικασιών ανάθεσης, ήτοι εκείνων που εκκινούν μετά την ημερομηνία δημοσίευσής της (04.07.2019), ή εάν εφαρμόζεται και στις διαδικασίες ανάθεσης που εκκίνησαν πριν από αυτήν, καθώς και στις ήδη εκτελούμενες, κατά την δημοσίευσή της, συμβάσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, κατ' αρχάς επισημαίνεται ότι κατά το άρθρο 2 του ΑΚ, ως προς την ισχύ των κανόνων δικαίου «*Ο νόμος ορίζει για το μέλλον και δεν έχει αναδρομική δύναμη*», δηλαδή δεν εφαρμόζεται σε σχέσεις που είχαν δημιουργηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του, εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον καταργήσει ρητά ή σιωπηρά. Περαιτέρω, στο Σύνταγμα, παρότι δεν έχει συμπεριληφθεί παρόμοια ρύθμιση περί γενικής απαγόρευσης αναδρομικότητας του νόμου³, περιλαμβάνει διατάξεις που αποτελούν δικλίδες ασφαλείας για την, υπό προϋποθέσεις, αναδρομικότητα νόμου, όπως, ενδεικτικά, η μη παραβίαση του άρθρου 4 § 1 «περί ισότητας» και του άρθρου 17 του «περί προστασίας της ιδιοκτησίας⁴». Επιπλέον, στην παρ.2 του άρθρου 78 αυτού, ορίζεται ότι «*Φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε*», ενώ στην παρ. 2 του άρθρου 77, ορίζεται ότι «*Νόμος που δεν είναι πράγματι ερμηνευτικός ισχύει μόνο από τη δημοσίευσή του*». Τούτων δοθέντων, έχει γίνει νομολογιακά αποδεκτό ότι δεν αποκλείεται ένας νόμος να έχει αναδρομική ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό ορίζεται ρητώς με διάταξη του ή εφόσον η αναδρομικότητα προκύπτει σαφώς από το όλο περιεχόμενο του νόμου⁵.

² Πρβλ. τα υπ' αρ. πρωτ. 3965/23-07-2019 (ΑΔΑ: ΨΒΛΞΟΞΤΒ-04) και 3290/14-06-2019 (ΑΔΑ: Ψ7ΜΧΟΞΤΒ-3ΚΒ) διευκρινιστικά έγγραφα της Αρχής

³ Πρβλ. Ολ.ΑΠ 1067/1979 και 13/2006

⁴ Πρβλ. Ολ.ΑΠ 4 και 7/1990

⁵ Άρειος Πάγος 1781/2007

Από τα ανωτέρω εκτεθέντα, προκύπτει ότι το εθνικό μας δίκαιο έχει υιοθετήσει, ως γενικό, οριζόντιο κανόνα, την μη αναδρομικότητα των νόμων, έναν κανόνα που απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και, ειδικότερα, από την αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Τούτο δε, καθώς ο αναδρομικός νόμος ανατρέπει προϋπάρχοντα δικαιώματα ή και νομικές καταστάσεις, στις οποίες οι πολίτες στήριζαν τη στάση τους, τις αποφάσεις και, εν τέλει, τις επιλογές τους.

Ειδικά στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά πάγια νομολογία, τόσο κατά το στάδιο ανάθεσης, όσο και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτών, δεν είναι επιτρεπτή η εκ των υστέρων τροποποίηση, αντίστοιχα:

α) των όρων της διακήρυξης, η οποία και αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του εκάστοτε διαγωνισμού⁶, εφαρμοστέο δε δίκαιο θεωρείται εκείνο του χρόνου δημοσίευσης της προκήρυξης,

β) των όρων της σύμβασης, πλην των ρητώς προβλεπόμενων περιπτώσεων του άρθρου 132 του ν. 4412/2016 και υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτό⁷.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω, προκύπτει, ότι η αναδρομικότητα νόμου θα πρέπει ρητώς να προβλέπεται στις διατάξεις του, άλλως, η ισχύς του εκκινεί από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ή, σε μεταγενέστερη, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται ρητά. Περαιτέρω, αν δεν προβλέπεται ρητώς στις διατάξεις του νόμου, η αναδρομικότητα, μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο εφόσον προκύπτει σαφώς από το όλο περιεχόμενο του νόμου.

Εν προκειμένω, στην παρ. 2 του δέκατου πέμπτου άρθρου του ν.4612/2019 (ΦΕΚ Α'77), με τον οποίο τροποποιήθηκε η περ. θ) της παρ. 7 του άρθρου 53 του ν.4412/2016, ορίζεται ότι «*Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*» και συνεπώς ο νομοθέτης δεν έχει προσδώσει αναδρομική ισχύ στον εν λόγω νόμο, άρα και στην υπό εξέταση διάταξη του άρθρου δέκατου τετάρτου, περί επιβολής της κράτησης. Περαιτέρω, δεν μπορεί πειστικά να υποστηριχθεί ότι, από το όλο περιεχόμενο της διάταξης, προκύπτει, και μάλιστα σαφώς, η αναδρομικότητα της διάταξης, υπό την έννοια ότι καταλαμβάνει και συμβάσεις που είχαν εκκινήσει προ της δημοσίευσής του και της έναρξης ισχύος του.

Επισημαίνεται ότι αντίθετο επιχείρημα δεν δύναται να αντληθεί από την παρ. 6 του άρθρου 138 του ν.4412/2016, στην οποία ορίζεται ότι «*Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα...*», καθώς από τη διάταξη του ν.4612/2019 και την κατ' εξουσιοδότηση Υπουργική Απόφαση δεν ορίζεται σαφώς, πότε γεννάται η σχετική υποχρέωση καταβολής των κρατήσεων. Δεν προκύπτει, δηλαδή, με σαφήνεια εάν ως χρόνος δημιουργίας της υποχρέωσης καταβολής νοείται ο χρόνος πληρωμής του αναδόχου ή ο χρόνος υποβολής της προσφοράς του.

Προς περαιτέρω ενίσχυση του επιχειρήματος της μη αναδρομικότητας της διάταξης, αναφέρεται η σχετική, υπ' αρ. 129/2019, γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, επί ερωτήματος που αφορά, μεταξύ άλλων, στην ερμηνεία της παρ. 6 του άρθρου 37 του ν.3669/2008, η οποία αποτελεί αντίστοιχου περιεχομένου διάταξη με αυτή της παρ. 6 του άρθρου 138 του ν.4412/2016.

6 Πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 637/2012, ΑΕΠΠ 2ο Κλ. 244/2018, ΣτΕ Δ' Τμ. 1086/2015, ΕΣ Πράξεις VI Τμήμ. 78/2007, 19/2005, 31/2003, ΑΕΠΠ 2ο Κλ. 244/2018,

7 Πρβλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 22 της Αρχής «*Η τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους*» (ΑΔΑ: 7ΜΥΤΟΞΤΒ-ΖΓ)

Στην σκέψη αρ. 18 της ως άνω γνωμοδότησης, αναφέρονται τα ακόλουθα:

*«Υπογραμμίζεται ότι, τόσο στην θεωρία, όσο και στη νομολογία, πάγια γίνεται δεκτό ότι, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των συμβάσεων, τυχόν η εισαγωγή νέων ρυθμίσεων που αλλοιώνουν τα εκατέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών, συνιστούν παραβίαση της βασικής αρχής των συμβάσεων «*acta sunt servanda*» και αλλοίωση των όρων της σύμβασης, η οποία μπορεί να αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, αν οι νέες ρυθμίσεις είναι ευνοϊκές για τον ανάδοχο ή στην αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, αν είναι δυσμενείς. Στην εξεταζόμενη όμως περίπτωση δεν τίθεται ζήτημα (ανεπίτρεπτης) επιβάρυνσης του εργολαβικού ανταλλάγματος με κρατήσεις υπέρ τρίτων, που θεσπίστηκαν μετά την υποβολή της προσφοράς από τον ανάδοχο και άρα μετακύλισης ενός οικονομικού βάρους, που δεν είχε συμφωνηθεί, στον ανάδοχο, αλλά, αντίθετα, κατάργηση αυτών και δεν τίθεται συνεπώς ζήτημα παραβίασης της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης».*

Σύμφωνα με την ως άνω σκέψη, μοναδικός λόγος για τον οποίο δεν τίθεται ζήτημα παραβίασης της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, είναι το γεγονός ότι πρόκειται για κατάργηση και όχι για επιβολή κρατήσεων. Εξ αντιδιαστολής, σύμφωνα με την ίδια σκέψη, προκύπτει ότι η θέσπιση νέων κρατήσεων, άρα και επιβάρυνση του εργολαβικού ανταλλάγματος αναδρομικά, ήτοι μετά την υποβολή προσφοράς από τον ανάδοχο, θα συνιστούσε παραβίαση των προαναφερθεισών αρχών.

Λαμβάνοντας υπόψη των σύνολο των προεκτεθέντων, σχετικώς με την υπό εξέταση διάταξη, προκύπτει ότι δεν είναι δυνατή, ως αντίθετη στην αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, η επιβολή, αναδρομικά, κρατήσεων, σε βάρος των αναδόχων/εργολάβων, χωρίς ρητή σχετική νομοθετική πρόβλεψη.

Συμπερασματικά, η υπό εξέταση διάταξη της περ. θ) της παρ. 7 του άρθρου 53 του ν.4412/2016, καταλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις νέων διαδικασιών ανάθεσης, ήτοι εκείνων που εκκινούν μετά την ημερομηνία δημοσίευσής της (23.05.2019) και δη μετά και τη δημοσίευση της οικείας Υπουργικής Απόφασης (04-07-2019), η οποία καθορίζει τις σχετικές λεπτομέρειες, **θα πρέπει δε να συμπεριλαμβάνεται ρητά στο άρθρο 8.1 των τευχών διακήρυξης έργων, με σχετική παραπομπή στην ως άνω υπουργική απόφαση**⁸. Αντιθέτως, δεν καταλαμβάνει διαδικασίες ανάθεσης, οι οποίες είχαν εκκινήσει πριν από την δημοσίευσή της, καθώς και ήδη εκτελούμενες συμβάσεις, με την επιφύλαξη τυχόν εκκρεμών διαδικασιών, οι οποίες είχαν εκκινήσει πριν την δημοσίευση του ν.4612/2019 και την έκδοση της ανωτέρω Υ.Α. και για τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές αποφάσισαν την τροποποίηση των όρων των σχετικών διακηρύξεων, προκειμένου να συμπεριλάβουν ρητά τη συγκεκριμένη κράτηση στους σχετικούς όρους.

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης

⁸ Πρβλ. το υπ' αρ. πρωτ. 3965/23-07-2019 (ΑΔΑ: ΨΒΛΞΟΞΤΒ-Ο4) διευκρινιστικό έγγραφο της Αρχής

Εσωτ. Διανομή:

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γραφείο Διεθνών Σχέσεων
3. Γραφείο Νομικού Συμβούλου
4. Γενική Δ/ση Δημοσίων Συμβάσεων
5. Δ/ση Μελετών & Γνωμοδοτήσεων
6. Δ/ση Συντονισμού
7. Δ/ση Ελέγχου
8. Δ/ση Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων & Ηλεκτρονικής Υποστήριξης
9. Δ/ση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
10. Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης

www.sate.gr

www.sale.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

- 1) Προεδρία της Δημοκρατίας
- 2) Βουλή των Ελλήνων
- 3) Όλα τα Υπουργεία / Γενικές-Ειδικές Γραμματείες (Γραφεία κ. Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Δ/νσεις Νομοθετικού έργου, Τμήματα Προμηθειών, προς περαιτέρω ενημέρωση και εποπτευομένων φορέων)
  - Υπουργείο Οικονομικών
  - Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
  - Υπουργείο Εξωτερικών
  - Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
  - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
  - Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (προς περαιτέρω κοινοποίηση και στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα [Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης])
  - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
  - Υπουργείο Υγείας
  - Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
  - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (προς περαιτέρω κοινοποίηση στις Εφορείες Αρχαιοτήτων),
  - Υπουργείο Δικαιοσύνης
  - Υπουργείο Εσωτερικών
  - Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
  - Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
  - Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
  - Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
  - Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
  - Υπουργείο Τουρισμού
  - Υπουργό Επικρατείας, κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη
  - Υφυπουργό στον Π/Θ, κ. Στυλιανό Πέτσα
  - Υφυπουργό στον Π/Θ, κ. Χρήστο-Γεώργιο Σκέρτσο
  - Υφυπουργό στον Π/Θ, κ. Νικόλαο Χαρδαλιά
- 4) Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (προς περαιτέρω ενημέρωση και των Ειδικών Υπηρεσιών και Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης ν. 3614/2007 και Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ Α.Ε.)
- 5) Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γρ. Γενικού Γραμματέα)
- 6) Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (Γρ. Γενικού Γραμματέα)
- 7) Γενική Γραμματεία Π/Θ, Γενικό Γραμματέα κ. Γρηγόρη Δημητριάδη

8) Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ), (προς περαιτέρω κοινοποίηση και στις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ), τα νοσοκομεία και τους εποπτευόμενους φορείς Υπουργείου Υγείας, Τμήματα Προμηθειών)

9) Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Γραφεία κ. Γενικών Γραμματέων, Δ/νσεις Νομοθετικού)

(προς περαιτέρω κοινοποίηση και στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Τμήματα/Γραφεία Προμηθειών)

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας – Ιονίου

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης

10) Ανεξάρτητες Αρχές (Γραφεία κ. Προέδρων)

11) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων